

Noorderpoort

GEZONDHEIDSZORG EN WELZIJN GRONINGEN GEZONDHEIDSZORG ASSEN

TAAL- & REKENWIJZER ¹

(aangepast n.a.v. de wijziging van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB m.b.t. rekenen)

SCHOOLJAAR 2015-2016

Cohort 2015, 2014, 2013, 2012

¹ De taal- en rekenwijzer, afgekort TR-wijzer (vastgesteld door de schoolexamencommissie Noorderpoort Gezondheidszorg en Welzijn op 11 januari 2016) is een addendum op de studiewijzer/opleidingswijzer van de beroepsopleiding die je volgt en bevat de informatie over het onderwijs, de toetsing en de examinering m.b.t. de talen (Nederlands en Engels) en rekenen. De opleiding verstrekt de TR-wijzer als apart document of integreert het in de eigen studiewijzer/opleidingswijzer. Daarnaast staat dit document op NELO > ruimte taal-rekenen studenten > algemene informatie of op ELO > studiewijzers > de opleiding.

Inhoudsopgave	Blz.
Hoofdstuk 1 Het onderwijs in talen en rekenen	3
Inleiding: Leren van talen en rekenen	3
1.1 Referentiekaders	3
<i>Schema: Vaardigheden en niveaus Nederlands en rekenen</i>	3
<i>Schema: Vaardigheden en niveaus Engels</i>	4
1.2 De vakken Nederlands, Engels en rekenen	4
1.3 Taal- en rekenmethodes	5
1.4 Beoordeling van talen en rekenen: instaptoetsen, periodetoetsen, examens	6
<i>Schema: Instaptoetsen per opleidingsniveau</i>	6
1.5 Ondersteuning	7
1.6 Vrijstelling	7
1.7 Faciliteiten bij toetsen/examens en aangepast rekenexamen (ER-examen)	8
Hoofdstuk 2 De toetsing van talen en rekenen	9
Inleiding: Periodetoetsen	9
2.1 Regels bij de afname van periodetoetsen	9
2.2 Regels bij de beoordeling van periodetoetsen	9
Deel 3 De examinering van talen en rekenen	11
Inleiding: Examens	11
3.1 Centrale (pilot)examens en instellingsexamens	11
3.2 Normering en weging van de examens	12
<i>Schema: Geldigheid van COE-cijfers bij overgang naar CE in niveau 2- en 3 opl.</i>	13
<i>Schema: Examenplan en slaag-/zakregeling NED/REK niveau 2- en 3-opleidingen</i>	13
<i>Schema: Geldigheid van COE-cijfers bij overgang naar CE in niveau 4 opl.</i>	14
<i>Schema: Examenplan en slaag-/zakregeling NED, REK, ENG niveau 4-opleidingen</i>	14
3.3 Regels bij de centrale examens	15
<i>Schema: Periodes/tijdvakken afname centrale (ontwikkelde) examens</i>	18
3.4 Regels bij de instellingsexamens	19
3.4.1 Examenvorm, examenplanning en examenbeoordeling	19
3.4.2 Afnameregels bij de instellingsexamens en periodetoetsen	21

Hoofdstuk 1 Het onderwijs in talen en rekenen

Inleiding: Leren van talen en rekenen

Taal- en rekenvaardigheden zijn basisvaardigheden. Iedereen heeft ze nodig in het dagelijks leven. Bij het boodschappen doen, reizen met de trein, aanvragen van studiefinanciering of halen van een rijbewijs. En natuurlijk ook om je beroepsopleiding goed te kunnen volgen en je beroep met succes uit te kunnen oefenen. Daarom moeten alle mbo-studenten voldoen aan de niveaueisen voor Nederlands en rekenen. Mbo-niveau 4-studenten moeten ook nog voldoen aan de eisen voor de moderne vreemde taal Engels. Om aan het eind van de opleiding aan deze eisen te kunnen voldoen, krijg je taal- en rekenlessen.

1.1 Referentiekaders

Wat je moet kunnen voor de talen en rekenen staat in referentiekaders. Het Referentiekader Nederlands en rekenen maakt onderscheid tussen verschillende vaardigheden en verschillende niveaus, die oplopen van 1F naar 4F. F staat voor fundamenteel referentieniveau.

Binnen mbo-niveau 4-opleidingen moet je niveau 3F behalen.

Binnen niveau 2- en niveau 3-opleidingen moet je niveau 2F behalen.

Als in een niveau 2-opleiding, zoals Helpende zorg en welzijn of Dienstverlening, bij rekenen niveau 2F niet haalbaar is, is het met ingang van schooljaar 2015-2016 mogelijk een centraal examen rekenen op niveau 2A te doen. Dit 2A-rekenexamen is gemakkelijker dan het 2F-rekenexamen. Met het 2A-rekenexamen kunnen studenten toch hun diploma halen en zich op de arbeidsmarkt begeven, maar niet doorstromen naar mbo-niveau 3. Voor doorstroom naar mbo-niveau 3 is beheersing van zowel Nederlandse taal als rekenen nodig op referentieniveau 2F.

Vaardigheden en niveaus Nederlands en rekenen

Onderdeel	Vaardigheid	Niveau 2-opleidingen	Niveau 3-opleidingen	Niveau 4-opleidingen
		HZW	MZ, PW, VZ-IG/SAV	AA, DA, TA MZ-PB, PWJ, PWK OA, SCW, SMD VP
Nederlands	Lezen	2F	2F	3F
	Luisteren	2F	2F	3F
	Schrijven	2F	2F	3F
	Spreken	2F	2F	3F
	Gesprekken	2F	2F	3F
Rekenen	Getallen	2A/2F	2F	3F
	Verhoudingen	2A/2F	2F	3F
	Meten en meetkunde	2A/2F	2F	3F
	Verbanden	2A/2F	2F	3F

Voor de moderne vreemde taal (MVT) Engels staan de niveau-eisen per vaardigheid in het Europees Referentiekader (ERK). De niveau-eisen verschillen per opleidingsniveau en worden aangegeven met een letter (A, B of C) en een cijfer (1 of 2).

In niveau 4-opleidingen is Engels altijd verplicht.

Engels is niet verplicht voor diplomering binnen niveau 3-opleidingen, maar als het vak in de opleiding geïntegreerd is, is deelname verplicht. We bieden Engels dan aan op hetzelfde niveau als in niveau 4-opleidingen. Het kan ook aangeboden worden als keuzevak.

Vaardigheden en niveau Engels

Onderdeel	Vaardigheid	Niveau 4-opleidingen (incl. niveau 3- opleidingen als Engels daar wordt aangeboden)	Onderwijsassistent (niveau 4)
Engels	Lezen	B1	B1
	Luisteren	B1	B1
	Schrijven	A2	B1
	Spreken	A2	B1
	Gesprekken	A2	B1

1.2 De vakken Nederlands, Engels en rekenen

In de BOL heb je gedurende minimaal de helft van de opleiding elke periode Nederlands, rekenen en Engels (niet in de opleiding verzorgende). Meestal heb je elk vak 2 lessen per week.

In het laatste jaar van twee- en driejarige opleidingen of het voorlaatste jaar van vierjarige opleidingen heb je (meestal) geen rekenles meer, maar wel Nederlands en Engels, (meestal) gericht op het instellingsexamen.

In de BBL en maatwerktrajecten heb je elke periode 1 lesuur les in de talen en/of rekenen.

Bij Nederlands en Engels staat per periode per leerjaar een vaste vaardigheid of een combinatie van vaardigheden centraal. De vaardigheden zijn: lezen (le), luisteren (lu), schrijven (sc) en spreken (sp) en gesprekken (gs).

Bij rekenen staat eerst getallen en verhoudingen (GV) centraal, daarna meten en meetkunde (MM) en tot slot verbanden (V).

1.3 Taal- en rekenmethodes

Op Noorderpoort Gezondheidszorg en Welzijn gebruiken we voor Nederlands de methode NU Nederlands en voor Engels de methode NU Engels van uitgeverij Noordhoff. Daarnaast maken we tot en met schooljaar 2015-2016 gebruik van taalprestaties van Stichting Consortium Beroepsonderwijs ter voorbereiding op de instellingsexamens Nederlands en Engels.

Voor rekenen gebruiken we de methode Rekenblokken van uitgeverij Malmberg en –voor de examenvorbereiding- de methode SMART-rekenen.

Noorderpoort Gezondheidszorg Assen gebruikt de methode Deviant voor Nederlands, Engels en rekenen.

De taal- en rekenmethodes bestaan uit een schriftelijk deel en een digitaal deel.

Om het digitale deel in de lessen te kunnen gebruiken, heb je een laptop nodig. De eisen waaraan je laptop moet voldoen, worden bekend gemaakt bij de start van je opleiding. De regels rondom laptopgebruik staan in de schoolgids. Bij de aanvang van de opleiding krijg je hulp bij het koppelen van je laptop aan het Noorderpoortnetwerk, zodat je online kunt werken op school. Ook activeren we de licentie(s) voor het digitale deel van de methode(s) klassikaal onder leiding van de docent.

Het werken in het digitale deel van de methode(s) lukt niet altijd. Dit kan liggen aan je laptop of aan het digitale programma. Hierbij geldt:

- Jij moet er zelf voor zorgen dat je laptop goed werkt. Evt. kun je hierbij assistentie vragen bij het servicepunt in het Leer- en Informatie Centrum (LIC) van de school.
- Jij moet er zelf voor zorgen dat je het digitale programma juist gebruikt. Je moet bv. de activeringsinstructies correct opvolgen en de updates tijdig installeren. Als zich hierbij problemen voordoen, moet je contact opnemen met de helpdesk van de uitgever van het programma.
- De school zorgt voor het voorkomen van en oplossen van problemen die te maken hebben met de internetverbinding en in de digitale programma's zelf. Het is belangrijk dat je storingen zo snel mogelijk meldt op het servicepunt in de het LIC of via servicepunt.vis@noorderpoort.nl, zodat wij deze snel kunnen verhelpen. Als school van te voren op de hoogte is van een storing, bv. door onderhoud ligt het programma er een poosje "uit", word je zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Bij het begin van de opleiding krijg je even tijd je leermiddelen in orde te maken. Daarna geldt: Geen leermiddel? Geen les! Lees voor meer informatie hierover de regeling "Geen leermiddel? Geen les!" op NELO > ruimte taal-rekenen studenten > algemene informatie of op ELO > studiewijzers > de opleiding.

1.4 Beoordeling van talen en rekenen: instaptoetsen, periodetoetsen, examens

Instaptoetsen

We starten in de eerste periode van de opleiding met instaptoetsen rekenen, Nederlands en evt. Engels, om je beginniveau te bepalen.² Wie welke instaptoets moet maken, staat in onderstaande tabel. De eerste instaptoets, rekenen, maak je, indien mogelijk, op school onder de (reken)les. De overige instaptoetsen worden op school of thuis gemaakt, afhankelijk van hoe de opleiding dit heeft geregeld.

Instaptoetsen per opleidingsniveau

Instaptoets	Niveau 2-opl.: HZW	Niveau 3-opl.: VZ incl. MZ3 PW3	Niveau 4-opl.: AA, DA, TA MZ4, PW4 VP
Rekenen	X	X	X
Nederlands lezen	X	X	X
Nederlands taalverzorging	X	X	X
Engels lezen		X (ook VZ)	X
Engels luisteren		X (ook VZ)	X

Als je op een instaptoets meer dan één niveau lager scoort dan het uiteindelijk te behalen niveau is sprake van een hardnekkige achterstand:

- Nederlands en rekenen niveau 2- en niveau 3-opleidingen: je hebt lager dan 1F gescoord
- Nederlands en rekenen niveau 4-opleidingen: je hebt lager dan 2F gescoord
- Engels niveau 4-opleidingen: je hebt lager dan A2 gescoord.

Je hebt een inspanningsverplichting om je achterstand weg te werken. Hoe dat gaat, staat in par. 1.5.

Meer informatie over de instaptoetsen vind je op

<http://noorderpoort.nl/Scholen/gezondheidszorg%20en%20welzijn/roostersenzo/Paginas/Instaptoetsen-TOA.aspx>

Je krijgt een oproep voor het maken van de instaptoetsen via je noorderpoortmailadres.

² Dit betreft de TOA-instaptoetsen.

Periodetoetsen

Aan het eind van elke periode krijg je, over de lessen rekenen, Nederlands en Engels van die periode, een periodetoets. Meer informatie over de toetsing staat in hoofdstuk 2 van deze TR-wijzer.

Examens

In het voorlaatste of laatste jaar van de opleiding worden de examens talen en rekenen afgenomen: Meer informatie over de examinering staat in hoofdstuk 3 van deze TR-wijzer.

1.5 Ondersteuning

Als blijkt dat je een achterstand in Nederlands, rekenen of Engels hebt, heb je een inspanningsverplichting om deze weg te werken. Hiervoor kun je terecht bij:

- Het Taal- en RekenOndersteuningscentrum van het Noorderpoort (TRON)
- Talen en Rekenen Ondersteuningslessen op de school aan de Verlengde Visserstraat, door docenten van de school (zie TROV-rooster bij de groepsroosters in NELO).
- Individuele TaalOndersteuning op school (ITO, zie ook het TROV-rooster).

Evt. kun je daarnaast zelf individuele ondersteuning inschakelen of gebruik maken van de Zomerschool.

Voor meer informatie over taal- en rekenondersteuning verwijzen we je naar de regeling "Extra ondersteuning bij talen en rekenen" via

<http://www.noorderpoort.nl/scholen/gezondheidszorg%20en%20welzijn/roostersenzo/Paginas/default.aspx>

Regels bij deelnemen aan TRON

- De SLB'er is verplicht een student direct door te verwijzen naar TRON als deze meer dan één niveau lager dan vereist scoort op de TOA-instaptoets voor het betreffende vak. De verwijzing loopt via LBS. De SLB'er of student kan op basis van resultaten in een eerdere opleiding, resultaten op periodetoetsen of om andere redenen zelf niet concluderen dat verwijzing naar TRON overbodig is.
- Op basis van de verwijzing, TOA-toets en intake TRON wordt bij TRON een traject afgesproken. Dit traject wordt afgewerkt. Als daartoe aanleiding is, bv. omdat een student goed scoort op de periodetoetsen, kan het traject worden aangepast na overleg met de student en SLB'er, maar dus nooit eenzijdig door de student. Voor het overleg met TRON is het belangrijk dat de SLB'er zorgvuldig overlegt met de taal- of rekendocent, zodat de betekenis van de resultaten goed geïnterpreteerd kan worden.

- De SLB'er is aanspreekpunt voor de student als het gaat om het leerproces. De voortgang bij TRON is voor de student, SLB en teammanager te lezen in LBS/logboek.

Als een student laat weten geen gebruik meer te willen maken TRON, wordt deze bij TRON uitgeschreven. In het terugkoppelingsformulier wordt dan 'overig' aangevinkt en opgemerkt 'op eigen verzoek'. Ook dit formulier is zichtbaar voor de student, SLB en teammanager.

Het gevolg is dat de student t.z.t. niet in aanmerking zal komen voor evt. deelnemen aan het centraal examen ER.

Eventuele gevolgen voor de opleiding van de student is ter bepaling aan de school.

1.6 Vrijstelling

In het mbo hebben studenten een onderhouds- en kwalificatieplicht wat betreft talen en rekenen.

De onderhoudsplicht betekent dat je tijdens de opleiding je taal- en rekenvaardigheden moet oefenen om op het vereiste niveau te blijven en/of te komen. We zorgen hiervoor via de lessen en de periodetoetsen.

De kwalificatieplicht betekent examen doen in talen en rekenen en hierbij voldoen aan de zak-/slaageisen die verplicht zijn voor diplomering.

Soms is het mogelijk vrijstelling te krijgen voor de onderhouds- en/of kwalificatieplicht.

 De informatie over en het aanvraagformulier vrijstelling van talen en rekenen staat in de regeling "Vrijstelling talen en rekenen". Deze kun je vinden op NELO > ruimte taal-rekenen studenten > algemene informatie of in ELO > studiewijzers > de toetsing en examinering.

1.7 Faciliteiten bij toetsen/examens en aangepast rekenexamen (centraal examen ER)

In één of meer van de volgende situaties kom je in aanmerking voor het gebruikmaken van faciliteiten bij het maken van toetsen en examens of een aangepast rekenexamen (centraal examen ER):

- leerbeperking: dyslexie, dyscalculie, ernstige rekenproblemen
- lichamelijke beperking of chronische ziekte
- Nederlands is een andere taal dan je moedertaal.

In deze gevallen moet je beschikken over een faciliteitenpas.

 Lees de regeling "Faciliteiten bij toetsen/examens en aangepast rekenexamen (centraal examen ER)" om te weten te komen hoe je een faciliteitenpas moet aanvragen en hiervan gebruik kunt maken. De regeling staat op NELO > ruimte taal-rekenen studenten > algemene informatie of in ELO > studiewijzers > de toetsing en examinering.

Hoofdstuk 2 De toetsing van talen en rekenen

Inleiding: Periodetoetsen

Aan het eind van elke periode krijg je, over de lessen Nederlands, rekenen en Engels van die periode, een periodetoets. Periodetoetsen zijn voortgangstoetsen. Ze tellen mee voor het besluit of je wel of niet overgaat, maar wegen niet mee in de examenresultaten.

2.1 Regels bij de afname van periodetoetsen

In elke periode dat je Nederlands, rekenen en Engels hebt, krijg je aan het eind van de periode een periodetoets over de vaardigheden van die periode. De docent vertelt wat je voor de toets moet leren en/of maken.

De periodetoetsen tellen mee voor de studievoortgang. Daarom is een zorgvuldige afname belangrijk. De regels die hierbij gelden zijn dezelfde als bij de instellingsexamens (zie hoofdstuk 3 van de TR-studiewijzer).

2.2 Regels bij de beoordeling van periodetoetsen

- We maken toetsresultaten binnen drie weken na het toetsmoment bekend via LBS. Je kunt als student LBS altijd inzien. Gebruik LBS ook bij het bespreken van je studievoortgang met je ouders/verzorgers.
- Als de toetsresultaten bekend zijn, krijg je gelegenheid om de gemaakte toets in te zien en na te bespreken. De inzage en nabespreking heeft twee doelen:
 - Nagaan wat je goed en fout hebt gedaan, zodat je van de gemaakte fouten kunt leren. Wat is de reden dat dat je vragen fout beantwoord hebt of handelingen fout hebt uitgevoerd? Heb je de vraag/opdracht niet goed gelezen? Heb je onvoldoende geleerd of geoefend? Of?
 - Nagaan of het toetsresultaat correct tot stand gekomen is.
- Voor het overgangsmoment (dit moment verschilt per opleiding) wordt het gemiddelde cijfer per vak berekend. Er vindt dus compensatie plaats tussen de toetsen per leerjaar.
- Het overgangsbesluit wordt genomen op basis van de gemiddeldes per vak voorafgaand aan het overgangsbesluitvormingsmoment dat de opleiding hanteert en is gebaseerd op de uiteindelijke slaag-/zakregeling:
 - In niveau 2-opleidingen moet je voldoen aan de 5-6-regeling
 - In niveau 3-opleidingen moet je voldoen aan de 5-6-regeling
 - In niveau 4-opleidingen moet je voldoen aan de 5-6-6-regeling.

- Pas als het gemiddelde per vak niet voldoet aan de overgangseisen, vindt herkansing plaats. Het voortgangsoverleg van je opleiding besluit, in overleg met de taal- en/of rekendocent en je studieloopbaanbegeleider, over het aantal herkansingen en de herkansingswijze.
- Een voldoende gemaakte toets mag je niet herkansen om je resultaat te verbeteren.
- Als je niet voldoet aan de overgangsregels voor rekenen, Nederlands en/of Engels mag door met de opleiding, als je volgens je SLB'er, je taal- en/of rekendocent en evt. andere betrokken docenten voldoet aan de volgende voorwaarden:
 - Je spant je tijdens de gewone lessen in voor het verbeteren van je resultaten. Dit blijkt uit:
 - (1) aanwezigheid in lessen
 - (2) inzet in de lessen, zoals maken van huiswerk, actief en constructief meedoen, werken met de taal- en rekenboeken en/of de licentie volgens instructies van de docent, actief gebruikmaken van faciliteiten
 - (3) inzet voor de toetsen, zoals serieuze toetsvoorbereiding, aanwezig zijn op de toetsmomenten, volgens inschatting docent maximale toetsprestatie leveren met evt. gebruikmaking van faciliteiten.
 - Je maakt volgens de regels gebruik van de ondersteuningslessen op school, van individuele taalondersteuning op school en/of van TRON.
 - Je voldoet wel aan de overgangseisen voor het beroepsdeel en loopbaan- en burgerschapsdeel van de opleiding.
 - Je bent bereid je aan de gestelde overgangsvoorwaarden te houden, bv. het maken van een rekentaak, het regelen van bijles enz.
- De overgangsvoorwaarden worden schriftelijk vastgelegd. De SLB'er controleert of je je hieraan houdt. Bij het je niet houden aan de afspraken kan alsnog besloten worden dat je teruggeplaatst wordt of moet stoppen met de opleiding.
- Als bij de overgang naar het examenjaar blijkt dat de afspraken niet leiden tot verbetering van de cijfers die meetellen voor de slaag-/zakregeling (dit zijn de cijfers voor Nederlands en Engels, rekenen telt voorlopig niet mee voor slagen/zakken) en je daardoor grote kans loopt het diploma niet te halen, gaan we in gesprek over de mogelijkheden die er voor jou zijn, bv. verlenging van de opleiding, afstromen naar een lager kwalificatieniveau of stoppen met de opleiding.

Hoofdstuk 3 De examinering van talen en rekenen

Inleiding: Examens

In de tweede helft van de opleiding worden de examens talen en rekenen afgenomen.³ De examens tellen gefaseerd mee voor de slaag-/zakregeling (zie schema in dit hoofdstuk).

In de zg. pilotfase spreken we van pilotexamens (voorheen: centraal ontwikkelde examens of COE), daarna van centrale examens (CE). Bij de talen is daarnaast sprake van een instellingsexamen (IE).

3.1 De examens Nederlands, Engels en rekenen

Het examen Nederlands bestaat uit:

- CE lezen en luisteren via digitale CITO-toetsen
- IE schrijven en spreken / gesprekken via:
 - taalprestaties van Stichting Consortium Beroepsonderwijs (cohort 2012, 2013 en 2014-tweejarig) of
 - TOA-examens (vanaf cohort 2014 en 2015-tweejarig).

Het examen Engels bestaat uit:

- Pilotexamen lezen en luisteren via digitale CITO-toetsen (vanaf cohort 2014 / schooljaar 2015-2016, ook als je een eerder cohort in een eerder schooljaar al een instellingsexamen of pre-pilotexamen hebt gedaan)
- IE schrijven, spreken en gesprekken via taalprestaties van Stichting Consortium Beroepsonderwijs (in cohort 2012, 2013 en 2014-tweejarig) of IE schrijven, spreken en gesprekken via TOA-examens (vanaf cohort 2014).

Het examen rekenen bestaat in schooljaar 2015-2016 uit een pilotexamen (in niveau 2- en 3 opleidingen, bij diplomering in 2015-2016) of uit een centraal examen (in niveau 4-opleidingen en in niveau 2- en 3-opleidingen vanaf 2016-2017) via een digitale CITO-toets. In niveau 2-opleidingen kan ook gekozen worden voor het 2A-rekenexamen. Bij ernstige rekenproblemen kan het 2ER- of 3ER-rekenexamen worden gedaan of het mondeling rekenexamen.

³ Als je wilt weten wanneer de groep/klas waar jij in zit, voor het eerste examenmoment wordt opgeroepen, moet je je docent vragen naar het overzicht hiervan via de [COE-pagina van het medewerkersplein](#). De koppeling staat ook in de Visstand, die elke docent wekelijks via zijn/haar mail ontvangt.

3.2 Bekendmaking, normering en weging van de examens

Je krijgt via de noorderpoortmail bericht van de behaalde cijfers voor de centrale (pilot)examens. De cijfers worden ook zichtbaar in LBS.

De docent bericht je via de examenresultatenkaart over de resultaten van de instellingsexamens.

Bij Nederlands en Engels is het eindcijfer het gemiddelde van het cijfer op het centraal (pilot) examen en op het instellingsexamen. Deze beide deelcijfers worden afgerond op 1 decimaal. Het eindcijfer Nederlands en Engels wordt afgerond op 0 decimaal, dus in een heel getal.

Bij rekenen is het eindcijfer het cijfer van het centraal (pilot)examen, dat afgerond wordt op 0 decimaal, dus in een heel getal.

Bij de afronding naar de eindcijfers geldt:

- cijfer $\geq .5$ wordt afgerond naar boven;
- cijfer $< .5$ wordt afgerond naar beneden.

Het meetellen van de cijfers voor het al dan niet halen van het diploma (de slaag-/zakbeslissing) wordt gefaseerd ingevoerd.

Voor mbo-2 en mbo-3 opleidingen die zijn gestart na 1 augustus 2012 geldt dat bij diplomering vanaf schooljaar 2015-2016 voor Nederlands ten minste een 5 moet zijn behaald, en het examenonderdeel rekenen moet zijn afgelegd.

Voor mbo-4 opleidingen die zijn gestart na 1 augustus 2010 geldt dat bij diplomering vanaf schooljaar 2014-2015 voor Nederlands en Engels, ten minste een 5 en een 6 moet zijn behaald (in willekeurige volgorde), en het examenonderdeel rekenen moet zijn afgelegd.

In de onderste schema's op de volgende bladzijden is de slaag-/zakbeslissing voor de komende schooljaren weergegeven.

Als gevolg van de gefaseerde invoering van de slaag-/zakregeling zijn met ingang van schooljaar 2015-2016 eerder behaalde cijfers op de pilotexamens (de zg. COE-resultaten) beperkt geldig. De bovenste schema's op de volgende bladzijden geven aan welke COE-cijfers wel en geen vrijstelling geven in schooljaar 2015-2016. Dit betekent dat evt. verleende vrijstellingen op grond van COE-cijfers niet in alle gevallen meer geldig zijn en zullen worden ingetrokken door de schoolexamencommissie. De betreffende studenten krijgen hiervan bericht via hun noorderpoortmailadres.

Als je geen vrijstelling (meer) hebt op grond van eerder behaalde COE-resultaten, is deelname aan CE VERPLICHT. Zonder CE-resultaat kun je dan NIET diplomeren.

Geldigheid van COE-cijfers bij overgang naar CE in niveau 2- en 3-opleidingen

Examen / Vak / Niveau	COE-cijfer	Wanneer behaald?	Vrijstelling mogelijk?
Pilotexamen Nederlands 2F	≥ 6.0 (voldoende)	Voor 31 juli 2014	In 2015-2016: Nee, mits *
	< 6.0 (onvoldoende)		In 2015-2016 en daarna: Nee
Pilotexamen Nederlands 2F (wordt CE in 15-16)	≥ 6.0 (voldoende)	Tussen 1 aug. 2014-31 juli 2015	In 2015-2016: Ja In 2016-2017: Nee, mits * Na 31 juli 2017: Nee
	< 6.0 (onvoldoende)		In 2015-2016 en daarna: Nee
Pilotexamen Rekenen 2F (wordt CE in 16-17)	≥ 6 (voldoende) ≤ 5 (onvoldoende)	Tussen 1 aug. 2014-31 juli 2016	In 2015-2016: Ja In 2017-2018: Nee, mits * Na 31 juli 2018: Nee
	< 6.0 (onvoldoende)		In 2016-2017 en daarna: Nee

*Hierbij geldt: bij studievertraging van max. 1 jaar binnen dezelfde opleiding wordt in het schooljaar dat het CE ingaat vrijstelling verleend, mits er een voldoende cijfer behaald is op het pilotexamen/COE (≥ 6.0 op NED en ≥ 6 op REK).

Examenplan talen en rekenen niveau 2-opleidingen en niveau 3-opleidingen incl. weging van de examenonderdelen en eisen voor de slaag-/zakbeslissing

Examens niveau 3-opleidingen		Examenvorm en waardering Centraal examen = CE Instellingsexamen = IE	Weging	Eisen voor de slaag-/zakbeslissing		
				Diplomering in 2015-2016	Diplomering in 2016-2017	Diplomering in 2017-2018
REK2F ***	33329	Pilotexamen (tot 31 juli 2016) CE (vanaf 2016-2017) Via digitale CITO-toets; cijfer	100 %	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op aparte bijlage bij diploma. NB Cijfer pilotex. uit 14-15 mag gebruikt worden, ongeacht het cijfer.	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB Cijfer pilotex. uit 15-16 mag gebruikt worden, mits ≥ 6.0.	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB Cijfer pilotex. mag niet meer gebruikt worden.
N E D 2 F	Lezen	33254	CE via digitale CITO-toets; cijfer op 1 dec.	50 %	NED: 5 of hoger Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB COE-cijfer NED uit 14-15 mag gebruikt worden, mits ≥ 5.5.	NED: 5 of hoger Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB COE-cijfer mag niet meer gebruikt worden.
	Luisteren					
	Schrijven	33253	IE via taalprestaties of TOA-ex. (vanaf cohort 2014); cijfer op 1 dec.	25 %		
	Spreken					
Gesprekken		25 %				

Vanaf schooljaar 2015-2016 kan in niveau 2-opleidingen in plaats van het 2F-rekenexamen ook een 2A-rekenexamen gedaan worden. Dit gemakkelijker examen leidt, als voldaan worden aan de slaag-/zak-eis, wel tot een diploma, maar geeft geen recht op doorstroom naar een niv. 3-opleidingen. In plaats van het 2F- of 2A-rekenexamen kan, als je een verklaring van ernstige rekenproblematiek hebt, ook het 2ER-rekenexamen worden gedaan. De uitleg over (de aanvraag voor) dit examen staat in de regeling "Faciliteiten bij toetsen/examens en aangepast rekenexamen (ER-examen)".

Geldigheid van COE-cijfer bij overgang naar CE in niveau 4-opleidingen

Examen / Vak / Niveau	COE-cijfer	Wanneer behaald?	Vrijstelling mogelijk?*
Pilotexamen Nederlands 3F	≥ 5.5 (voldoende) < 5.5 (onvoldoende)	Voor 31 juli 2013	In 2015-2016: Nee
Pilotexamen Nederlands 3F (werd CE in 14-15)	≥ 5.5 (voldoende)	Tussen 1 aug. 2013-31 juli 2014	In 2014-2015: Ja In 2015-2016: Nee, mits * Na 31 juli 2016: Nee
	< 5.5 (onvoldoende)		In 2015-2016: Nee
Pilotexamen Rekenen 3F	≥ 6.0 (voldoende) < 6.0 (onvoldoende)	Voor 31 juli 2014	In 2016-2017: Nee
Pilotexamen Rekenen 3F (wordt CE in 15-16)	≥ 6 (voldoende) < 6 (onvoldoende)	Tussen 1 aug. 2014-31 juli 2015	In 2015-2016: Ja In 2016-2017: Nee, mits * Na 31 juli 2017: Nee
	< 6.0 (onvoldoende)		In 2016-2017: Nee
Instellingsexamen of pre-pilotexamen Engels lezen/luisteren	≥ 5.5 (voldoende) < 5.5 (onvoldoende)	Voor 1 augustus 2015	In 2015-2016: Nee

*Hierop geldt de volgende uitzondering: bij studievertraging van max. 1 jaar binnen dezelfde opleiding wordt in het schooljaar dat het CE ingaat vrijstelling verleend, mits er een voldoende cijfer behaald is op het pilotexamen (≥ 5.5 op NED/ENG en ≥ 6 op REK).

Examenplan talen en rekenen niveau 4-opleidingen incl. weging van de examenonderdelen en eisen voor de slaag-/zakbeslissing

Examens niveau 4-opleidingen		Examenvorm en waardering Centraal examen = CE Instellingsexamen = IE	Weging	Eisen voor de slaag-/zakbeslissing			
				Diplomering in 2015-2016	Diplomering in 2016-2017	Diplomering in 2017-2018	
REK3F	33332	CE via digitale CITO-toets; cijfer	100 %	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB Cijfer pilotex. uit 14-15 mag gebruikt worden, mits ≥ 6.0.	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma. NB Cijfer pilotex. mag niet meer gebruikt worden.	REK: Deelname verplicht. Cijfer telt niet mee voor behalen diploma. Vermelding cijfer op resultatenlijst bij diploma.	
N E D 3 F	Lezen	33256	CE via digitale CITO-toets; cijfer op 1 dec.	50 %	NED/ENG: 5-6-regeling	NED/ENG: 5-6-regeling	NED/ENG: 5-6-regeling
	Luisteren						
	Schrijven	33255	IE via taalprestaties of TOA-ex. (va. coh. 14); cijfer op 1 dec.				
	Spreken						
E N	Lezen B1	33365	IE via pilotex. (va. 15-16); cijfer	25 %			
	Luisteren B1			25 %			
G E L S * *	Schrijven A2 OA: B1 ***	33366	IE via taalprestaties of TOA-examen (va. coh. 14); cijfer	25 %	NED/ENG: 5-6-regeling	NED/ENG: 5-6-regeling	NED/ENG: 5-6-regeling
	Spreken A2 OA: B1 ***			25 %			
	Gesprekk. A2 OA: B1 ***						

** Als Engels wordt geëxamineerd in mbo-niveau 3 heeft het eindcijfer geen invloed op de slaag-/zakbeslissing

*** OA betekent Onderwijsassistent (niveau 4)

3.3 Regels bij de centrale (pilot)examens ⁴

Algemene regels voor deelnemen aan/afleggen van examens

- Deelname aan de centrale (pilot)examens is verplicht, ook als het examen daarnaast bestaat uit een instellingsexamen en als het diploma behaald kan worden zonder dat een voldoende vereist is. Zonder COE- of CE-cijfers kun je niet diplomeren.
- De examens worden afgenomen in landelijk vaststaande tijdvakken (periodes) en daarbinnen op door het Noorderpoort vastgestelde momenten (zie schema aan het eind van deze paragraaf).
- De examens worden digitaal afgenomen op de locatie Van Schendelstraat via CITO-toetsen:
 - Nederlands lezen/luisteren
 - Rekenen
 - Engels lezen/luisteren (verplicht vanaf schooljaar 2015-2016).
- Bij het inplannen van studenten op de examenmomenten houden we rekening met drie eisen:
 - Je mag pas voor het eerst examen doen als je over de helft van je opleiding bent.
 - Je bent in staat aan een eerste examenmoment en een herkansingsmoment, die gepland worden in twee verschillende tijdvakken, deel te nemen voordat je gaat diplomeren.
 - Per tijdvak mag je maar één keer examen in een vak doen.
- Deelname is alleen mogelijk in Nederland. Bij de aanmelding dient dus rekening gehouden moeten worden met een evt. buitenlandse stage.
- De opleiding die je doet, bepaalt het examenniveau:
 - Als je een niveau 2-opleiding doet, doe je het 2F-examen Nederlands en het 2F- of 2A-examen rekenen
 - Als je een niveau 3-opleiding doet, doe je 2F-examens Nederlands en rekenen
 - Als je een niveau 4-opleiding doet, doe je 3F-examens Nederlands en rekenen en het examen Engels.

NB

Binnen de afdeling Sociaal-Agogisch Werk nemen ook niveau 3-studenten deel aan het examen Engels. Voor deze studenten is het examenresultaat niet van invloed op de slaag-/zakbeslissing. Of het examenresultaat bij doorstroom recht geeft op vrijstelling in een niveau 4-opleiding staat in de regeling "Vrijstelling talen en rekenen" (par. 1.6).

⁴ Zie voor meer informatie over de centrale examens:

Landelijk:

www.examenbladmbo.nl/homepage/2015-2016

Noorderpoort:

www.noorderpoort.nl/Scholen/gezondheidszorg%20en%20welzijn/roostersenzo/Documents/Centrale_Examinering/COE_Informatie_voor_studentsen.pdf

- Als je een niveau 3-opleiding doet en wilt doorstromen naar een niveau 4-opleiding, kun je bij aanvang van het schooljaar waarin het examen Nederlands en rekenen plaatsvindt bij de teammanager of domeinhouder examinering van je opleiding aanvragen om, naast het verplichte 2F-examen, ook een 3F-examen te mogen doen. Je moet je individueel aanmelden voor het examen op het hogere niveau.

Het 3F-examenresultaat is niet van invloed op de slaag-/zak-beslissing in de opleiding die je nu doet. Of het examenresultaat bij doorstroom recht geeft op vrijstelling in een niveau 4-opleiding staat in de regeling "Vrijstelling talen en rekenen" (par. 1.6).

NB Het doen van het examen Engels op een hoger niveau is vooralsnog niet mogelijk.

- Als je een faciliteitenpas hebt, is het mogelijk bij de examens gebruik te maken van aanpassingen. Dit kan niet op de gewone examenmomenten. Daarom moet je je individueel aanmelden voor faciliteitenexamens. Meer informatie over deze faciliteitenexamens staat in de regeling "Faciliteiten bij toetsen/examens en aangepast rekenexamen (centraal examen ER)" (par. 1.7).

Regels voor deelnemen aan het centraal examen ER

- Studenten met ernstige rekenproblemen kunnen in aanmerking komen voor een centraal examen ER voor rekenen. Dit is een examen op het referentieniveau van de betreffende beroepsopleiding, waarin de opgaven zodanig zijn aangepast dat zij beter geschikt zijn voor studenten met ernstige rekenproblemen. Het afleggen van dit aangepaste rekenexamen kan gevolgen hebben voor doorstroom naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.
- Om deel te mogen nemen aan het centraal examen ER moet je zelf een aanvraag voor indienen bij de examencommissie van de school / Noorderpoort (?). De voorwaarde waaronder je mag deelnemen aan het centraal examen ER en de examencommissie dus toestemming verleent, is dat je aantoonbaar ernstige problemen hebt met de beheersing van de vereiste rekenvaardigheden. Dit is in ieder geval aantoonbaar indien je:
 - Je hebt ingespannen de vereiste rekenvaardigheden te leren (bewijs: aanwezigheid en inzet bij de rekenlessen en doorwerken van rekenblokken digitaal),
 - Je daarbij gebruik heeft gemaakt van de door de instelling geboden extra ondersteuning (bewijs: deelname aan TRON-lessen) en
 - Je desondanks aanhoudend onvoldoende resultaten laat zien (bewijs: scores op TRON-testen en evt. aanvullende gegevens vanuit de school).
- Als je toestemming krijgt voor deelname aan het centraal examen ER, wordt je tijdig geïnformeerd over de eerste gelegenheid over de mogelijkheid van het afleggen van dit examen.
- Indien het centraal examen ER is afgelegd en op basis hiervan het diploma is behaald, dient dit op de resultatenlijst vermeld te worden. In plaats van het referentieniveau 2F of 3F komt er dan '2ER' of '3ER' te staan. Hiermee is voor het vervolgonderwijs of een werkgever helder welk examen je hebt afgelegd voor het behalen van het diploma.

Regels voor aanmelden en oproepen voor de centrale (pilot)examens

- Je wordt voor het eerste examenmoment, als klas, aangemeld via school.
- Als je beschikt over een faciliteitenpas of een ER-verklaring, moet je je altijd individueel aanmelden voor het examen. Deze examens vinden nl. op andere momenten plaats. Op gewone examenmomenten kun je geen gebruik maken van faciliteiten, ook al heb je een faciliteitenpas. In geval van een faciliteitenpas maak je op het andere moment het "gewone" examen, maar krijg je extra faciliteiten tot je beschikking conform de afspraken op de faciliteitenpas. In geval van een ER-verklaring maak je een ER-examen dat gemakkelijker is en waarbij je extra faciliteiten mag gebruiken. Zie hiervoor de regeling "Faciliteiten bij toetsen/examens en centraal examen ER" (par. 1.7).
- Er kunnen redenen zijn waardoor je eerder dan de klas waarin je zit voor het eerst centraal examen moet doen, zoals versnelling van de opleiding of beroepspraktijkvorming in het buitenland. Overleg dit met je studieloopbaanbegeleider en taal- en/of rekendocent en meld je individueel aan voor de examens.

Individuele aanmelding voor examens (bij maken van een examen op een hoger niveau, bij examens met gebruikmaking van faciliteiten, bij ER-examens, bij het eerder maken van examens en bij inhalen of herkansen van examens) moet je doen via

- **de link in NELO > ruimte taal-rekenen studenten > centr. examens of**
- **de link op het studentenplein:**
http://noorderpoort.nl/Scholen/gezondheidszorg%20en%20welzijn/roostersenzo/Paginas/Herkansingen_COE.aspx

Je kunt dit doorlopend doen. Je wordt geplaatst op het eerstvolgende examenmoment.

- Na klassikale of individuele aanmelding krijg je via de noorderpoortmail een oproep voor het examenmoment. Deze oproep krijg je uiterlijk één week voor het examen. Het examenmoment wordt ook vermeld in het (gewijzigde) lesrooster. Als het examenmoment valt onder BPV-uren, dien je verlof te vragen én te krijgen. Je dient er evt. privé-afspraken voor te verzetten.
- Bij de oproep ontvang je ook een document met de informatie over en de regels die gelden tijdens de afname en beoordeling van de examens. Je moet dit van tevoren goed doornemen.
- Als je een oproep verwacht, maar deze niet ontvangt, moet je contact opnemen met de examenorganisatie van de school via het mailadres tr.ex.gew@noorderpoort.nl. Hier kun je ook terecht voor vragen over de examens.
- Deelname aan de examens waarvoor je opgeroepen wordt, is verplicht.

Regels voor bekendmaken van de uitslag en inhalen van de centrale (pilot)examens

- De bekendmaking van de uitslag duurt ca. zes weken. Je krijgt de uitslag persoonlijk via je noorderpoortmailadres en deze worden zichtbaar in LBS. Het examenbureau ontvangt een bestand met de uitslagen van alle kandidaten incl. een analyse van de gemiddelde resultaten.
- Als je niet deelneemt aan het eerste examenmoment, om welke reden ook, moet je dit inhalen op het volgende examenmoment. Als het daarna nodig en haalbaar is, kun je ook nog een herkansing maken. Voor inhalen en herkansen moet je je individueel aanmelden (zie boven).
- Een student die in schooljaar 2014-2015 niet heeft deelgenomen aan een examen Engels lezen/luisteren, moet dit examen inhalen via het pilotexamen Engels lezen/luisteren.

Regels voor herkansen van de centrale (pilot)examens

- Je hebt recht op één herkansing per examen. Hiervoor moet je je individueel aanmelden (zie boven).
- In speciale gevallen kun je bij de schoolexamencommissie een extra kans aanvragen. Dit moet je schriftelijk doen via de teammanager van je opleiding.
- De schoolexamencommissie geeft het dringende advies dat je moet herkansen als je op Nederlands of Engels lager dan een 5,5 hebt of op rekenen lager dan een 5,0 hebt, ook als het examenresultaat nog niet meetelt voor de slaag-/zakregeling. De resultaten worden nl. vermeld op het resultatenoverzicht bij het diploma en dit waardepapier kan in de toekomst van invloed zijn op je kansen op een baan en/of toelating tot een vervolgopleiding.
- Als je op Nederlands of Engels een 5,5 of hoger hebt behaald of op rekenen een 6,0 of hoger hebt behaald, maar je je cijfer wilt verbeteren, mag je een examen één keer herkansen. Deze herkansing mag ook op een hoger niveau plaatsvinden.
- Als je een examen op een hoger niveau hebt afgelegd dan voor je opleiding vereist is, dan heb je recht op herkansing op het niveau van de desbetreffende beroepsopleiding.
- Als een student bij de eerste kans gekozen heeft voor het reguliere rekenexamen, mag bij een herkansing een ER-examen of mondeling rekenexamen worden gedaan, mits aan de voorwaarden voor het centraal examen ER of mondeling rekenexamen is voldaan.
- Als een student ten minste een 6 heeft behaald voor het ER-examen, mag bij de herkansing worden gekozen voor een regulier rekenexamen 2F of 3F.
- Een student die in schooljaar 2014-2015 of daarvoor heeft deelgenomen aan een instellingsexamen of pre-pilotexamen Engels lezen/luisteren, hoeft dit examen in schooljaar 2015-2016 niet opnieuw te doen, behalve als een onvoldoende cijfer is behaald. In dat geval is het dringende advies het examen te herkansen, omdat er bij een evt. verlenging dan zeker sprake is van een geldig cijfer.

- In schooljaar 2015-2016 mag het examen Engels lezen/luisteren, onafhankelijk van het soort examen dat is gedaan, alleen herkanst worden via het pilotexamen of TOA-instellingsexamen lezen/luisteren.
- Bij herkansen van examens telt het hoogste cijfer, behalve als een COE- of pilotexamen herkanst wordt via een CE. Dan geldt het CE-cijfer, ook als dit lager is dan het COE- of pilotcijfer.
- De examencommissie bepaalt in overleg met de student welk cijfer wordt gebruikt voor het bepalen van de eindwaardering indien:
 - zowel het centraal examen als het centraal examen ER voor rekenen is afgelegd
 - het examen Nederlandse taal of rekenen zowel op 2F- als op 3F-niveau is afgelegd
 - zowel een instellingsexamen als pilotexamen Engels lezen/luisteren is afgelegd.

Regels voor bezwaar en inzage

- Als je een klacht hebt over de informatievoorziening, de organisatie of afname rondom de, centrale (pilot)examens of instellingsexamens talen en rekenen, moet je dat schriftelijk doen bij de schoolexamencommissie. Meer informatie over het indienen van klachten over examens staat in de studiewijzer/opleidingswijzer van de opleiding die je volgt.
- Het kunnen inzien van de gemaakte centrale (pilot)examens (het inzagerecht) is beperkt. De procedure hiervoor staat vermeld op <https://www.examenbladmbbo.nl>. Je moet een verzoek voor inzage indienen bij de schoolexamencommissie. We onderzoeken eerst wat de mogelijkheden voor inzage zijn, dit wordt met jou overlegd en dan spelen we het verzoek zo mogelijk door naar het daarvoor bevoegde orgaan.
- Dien klachten of vragen altijd binnen vijf werkdagen na het maken van een toets/ examen in en doe dit schriftelijk via het mailadres tr.ex.gew@noorderpoort.nl.

Periodes/tijdvakken afname CE/COE 2015-2016

(let op: deze periodes zijn anders ingedeeld dan de leerperiodes op GEW)

Periode 1 = Tijdvak 1 (geen ER-examens en 2F-examens mogelijk)

Week 38
15 september Nederlandse taal 3F
16 september Rekenen 3F

Periode 2 = Tijdvak 2

Week 45	Week 46	Week 47	Week 48	Week 49	Week 50	Week 51
2 nov - 8 nov	9 nov - 15 nov	16 nov - 22 nov	23 nov - 29 nov	30 nov - 6 dec	7 dec -13 dec	14 dec -20 dec
NED 2F	NED 2F					
	REK 2F	REK 2F				
			REK 3F	REK 3F		
				NED 3F	NED 3F	
					Engels mbo-4	Engels mbo-4

Periode 3 = Tijdvak 3

Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Week 5	Week 6	Week 7
4 jan - 10 jan	11 jan - 17 jan	18 jan - 24 jan	25 jan - 31 jan	1 feb - 7 feb	8 feb - 14 feb	15 feb - 21 feb
NED 2F	NED 2F					
	REK 2F	REK 2F				
			REK 3F	REK 3F		
			NED 3F (va wo)	NED 3F (tm di)	NED 3F	
					Engels mbo-4	Engels mbo-4

Periode 4 = Tijdvak 4

Week 11	Week 12	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	Week 17
14 mrt - 20 mrt	21 mrt - 27 mrt	28 mrt - 3 apr	4 apr - 10 apr	11 apr - 17 apr	18 apr - 24 apr	25 apr - 30 apr
NED 2F	NED 2F					
	REK 2F	REK 2F				
			REK 3F	REK 3F		
				NED 3F	NED 3F	
					Engels mbo-4	Engels mbo-4

Periode 5 = Tijdvak 5 (geen ENG-examen mogelijk)

Week 19	Week 20	Week 21	Week 22	Week 23	Week 24
9 mei - 15 mei	16 mei - 22 mei	23 mei - 29 mei	30 mei - 5 jun	6 jun - 12 jun	13 jun - 19 jun
NED 2F	NED 2F				
	REK 2F	REK 2F			
			REK 3F	REK 3F	
				NED 3F	NED 3F

3.4 Regels bij de instellingsexamens

3.4.1 Examenvorm, examenplanning en examenbeoordeling

- Deelname aan de instellingsexamens is verplicht, ook als het examen daarnaast bestaat uit een centraal examen en als het diploma behaald kan worden zonder dat een voldoende vereist is. Zonder COE- of CE-resultaten kun je niet diplomeren.
- Als je een faciliteitenpas hebt, mag je hiervan gebruikmaken bij periodetoetsen en instellingsexamens, mits je de pas op het toetsmoment kunt tonen.
- Het instellingsexamen (IE) Nederlands bestaat uit de vaardigheden schrijven, spreken en gesprekken.
- Het instellingsexamen (IE) Engels bestaat uit de vaardigheden schrijven, spreken en gesprekken
- Het cohort waarin je zit, bepaalt de examenvorm (z.o.z.).
 - Cohort 2012, 2013 en 2014-tweejarig (IE in 2015-2016): per vaardigheid twee tot drie opdrachten uit de taalprestaties van Stichting Consortium Beroepsonderwijs.
 - Cohort 2014 en 2015-tweejarig (IE in 2016-2017): per vaardigheid een TOA-examen.
- Er kunnen redenen zijn waardoor je eerder dan de klas waarin je zit een instellingsexamen moet doen, zoals versnelling van de opleiding of beroepspraktijkvorming in het buitenland. Overleg dit met je studieloopbaanbegeleider en taaldocent. Als je hiervoor toestemming krijgt, moet je deelnemen aan uren voor individuele taalexaminering (ITEX, zie rooster TROV bij de groepsroosters in NELO).
- Als je na het maken van het IE schrijven én het IE spreken/gesprekken onvoldoende staat, kom je in aanmerking voor herkansen. Dus niet eerder. De docent beslist welk examenonderdeel je moet herkansen. Je mag een voldoende examenonderdeel niet herkansen. Je mag een examenonderdeel slechts één keer herkansen. Na herkansing telt het hoogste resultaat.
- Voor het maken van een herkansing heb je recht op inzage van je eerder gemaakte examen. Hiervoor moet je een afspraak met de docent maken. De docent kan een moment plannen voor een groep herkansers.
- Aan het eind van de examenperiode ondertekenen jij en de taaldocent de examenresultatenkaart. De taaldocent levert de originele examenresultatenkaart uiterlijk drie weken voor diplomering in bij het examenbureau.
- Jij krijgt een kopie van de examenresultatenkaart voor in je taalexamenportfolio. Doe hierin ook de print van je uitslagmail van het centrale examen. Je dient je taalexamenportfolio compleet te bewaren tot 1½ jaar na diplomering.
- Het examenbureau middelt het IE-cijfer met het COE/CE-cijfer, waarbij beide cijfers even zwaar wegen (50 %). Het gemiddelde cijfer is je eindcijfer voor Nederlands en/of Engels.

IE via taalprestaties:

- Taalprestaties bestaan uit opdrachtenkaarten met achterop een beoordelingslijst. Je dient de taalprestaties zelf aan te schaffen (zie boekenlijst).
- De docent verstrekt de planning van de taalprestaties bij aanvang van de periode(s) waarin Nederlands en/of Engels geroosterd is. Dit is de examenperiode.
- Bij aanvang van de examenperiode krijg je het taalexamenportfolio Nederlands en Engels. Hierin (komen te) zitten:
 - Een examenresultatenkaart met overzicht van de taalprestatie-opdrachten.
 - De opdrachtenkaarten die onderdeel zijn van het examen. Deze moet je zelf toevoegen.
 - Je bewijsstukken. Deze moet je zelf toevoegen achter de bijbehorende opdrachtenkaart.
 - De ingevulde beoordelingslijsten.
- Bij de afname verstrekt de docent per opdracht een instructie en de hulpmiddelen die je er bij mag gebruiken. Verder gelden bij afname dezelfde regels als bij alle andere toetsen/examens op school. Deze staan hieronder.
- De cijferberekening gaat als volgt:
 1. Beoordeling van elke taalprestatie-opdracht met een cijfer met één decimaal.
 2. Berekening van het gemiddelde resultaat per vaardigheid tot een cijfer met twee decimalen. Dit leidt tot een cijfer voor schrijven en een cijfer voor spreken/gesprekken.
 3. Berekening van het gemiddelde van schrijven en spreken/gesprekken tot één cijfer met één decimaal . Dit is het IE-cijfer.

IE via TOA-examens:

- Je krijgt een TOA-examen schrijven, spreken en gesprekken voor zowel Nederlands als Engels. Het examen bestaat uit opdrachten met een gestandaardiseerd beoordelingsformulier en – procedure.
- De cijferberekening gaat als volgt:
 1. Beoordeling van elk TOA-examen met een cijfer.
 2. Berekening van het gemiddelde van de TOA-examens spreken en gesprekken.
 3. Berekening van het gemiddelde van het TOA-examen schrijven en spreken/gesprekken. Dit is het IE-cijfer. Het IE-cijfer weegt voor 50 % mee in het eindexamencijfer.

3.4.2 Afnameregels bij de instellingsexamens en periodetoetsen

Je moet je houden aan de toets- en examenmomenten

- Deelname aan de toets- en examenmomenten zoals vermeld staan in het toetsrooster of de examenplanning van jouw klas is verplicht. Je moet op de aanvangstijd aanwezig zijn.
- Als je door overmacht te laat komt, maar minder dan 10 minuten te laat bent, word je nog toegelaten, maar je krijgt geen extra tijd.
- Als je meer dan 10 minuten te laat bent, word je niet meer toegelaten. Je wordt in AAR geregistreerd als spijbelen. Je krijgt als resultaat het cijfer 1.
- Je mag bij een klassikale toets/examen op zijn vroegst 15 minuten na aanvang je materiaal inleveren en de ruimte verlaten.
- In geval van mondelinge toetsen/examens op afspraak, moet je er zijn op het afgesproken moment. Als je er zonder ziekmelding of toestemming voor bijzonder verlof niet bent, is er sprake van spijbelen en krijg je het cijfer 1.
- In geval van schriftelijke toetsen/examens waarvoor je werk moet inleveren, moet je dit inleveren op het afgesproken moment. Als je dit niet doet, krijg je het cijfer 1.
- In geval van toetsen/examens waarvoor je werk moet presenteren, maar dit niet kunt omdat je werk niet af is, krijg je het cijfer 1.
- Als je een faciliteitenpas hebt, vertel je je docenten voor het afnamemoment dat je recht hebt op aangepaste toetsing/examinering, zodat ze er rekening mee kunnen houden. Je mag een aangepaste toets/examen alleen maken als je je faciliteitenpas kunt tonen. De docent schrijft "fac.pas" bovenaan het door jou gemaakte werk.
- Als je een afwijkende studieloopbaan volgt, omdat er bijvoorbeeld sprake is van versnelling van de opleiding, beroepspraktijkvorming in het buitenland of een auditieve of visuele beperking, kun je gebruik maken van de uren voor individuele taalexaminering (ITEX, zie rooster TROV bij de groepsroosters). Je wordt hiervoor aangemeld door je studieloopbaanbegeleider, in overleg met je taaldocent en het opleidingsvoortgangsoverleg.
- Als de opleiding nalatig is tijdens een toetsmoment, zoals afwezigheid van een beoordelaar/surveillant of het verstrekken van de verkeerde toets, moet er zo snel mogelijk contact opgenomen worden met de teammanager van de eigen of een andere opleiding. We nemen een besluit dat het minst nadelig is voor de student(en) en stelt hiervan alle betrokkenen en de schooldirecteur op de hoogte.

Gevolgen van afwezigheid op toets- en examenmomenten

- Als je tijdens een toets- of examenmoment ziek bent, je dit hebt gemeld volgens de regels in de schoolgids/studiewijzer en dit dus tijdens het afnamemoment in AAR geregistreerd is, is er sprake van geoorloofde afwezigheid en heb je recht op een inhaalmoment.
- In alle andere gevallen van afwezigheid op een afnamemoment is er sprake van ongeoorloofde afwezigheid. Wij geven dus geen toestemming voor bijzonder verlof, bijvoorbeeld vanwege een vakantie of doktersbezoek, op afnamemomenten. Ook het vergeten van een afnamemoment of je vergissen in datum of tijd wordt aangemerkt als ongeoorloofde afwezigheid. Bij ongeoorloofde afwezigheid krijg je het cijfer 1. Je hebt dan recht op een herkansing.
- Het inhaalmoment is onder een les, tijdens een ondersteuningsles of tijdens de uren voor individuele taalexaminering. De docent overlegt dit met jou.
- Als je een onvoldoende haalt op het inhaalmoment houd je recht op een herkansing.

Je zorgt voor orde en rust tijdens toets- en examenmomenten

- Zet je mobiele telefoon uit en doe deze in je tas of jaszak.
- Tassen moeten dicht en jassen moeten uit. De tassen en jassen worden in de kluis of voor in het lokaal gelaten.
- Je krijgt vooraf instructies over de hulpmiddelen die je tijdens een toets/examen mag gebruiken, zoals een pen/potlood, een rekenmachine, woordenboek of een specifiek hulpmiddel als je recht hebt op aangepaste toetsing/examinering. Leg deze voordat je begint klaar. Je mag alleen deze hulpmiddelen gebruiken. Je mag niet lenen van elkaar.
- In geval van digitale toetsen moet je zorgen dat je je laptop opgeladen meeneemt. Je mag geen gebruik maken van zelf meegebrachte verlengsnoeren om je laptop op te laden. Ook moet je je inloggegevens voor de toetsapplicatie meenemen. Als je hierdoor de toets niet (af) kunt maken, wordt de toets beoordeeld met het cijfer 1.
- Als je digitale toetsen maakt op een ipad, moet je achterin het lokaal gaan zitten en de ipad schuin omhoog op de tafel plaatsen. Je mag de ipad niet plat neerleggen. Als je dit wel doet, merken we dat aan als fraude en krijg je het cijfer 1.
- Pas als je het startsein krijgt, mag je beginnen.
- Tijdens de afname mag je onderling niet praten, tenzij de beoordelingsvorm dit vereist.
- Als een beoordelaar/surveillant fraude constateert tijdens een toets, zoals spieken, bellen, sms-en of appen via je mobiele telefoon, het openen van andere websites dan die van de toets of het fotograferen van de toets, wordt jouw werk in beslag genomen of moet je de digitale toets afsluiten. De beoordelaar/surveillant informeert het opleidingsvoortgangsoverleg schriftelijk over het incident. Het opleidingsvoortgangsoverleg beslist of de fraude terecht geconstateerd is. Wanneer dit het geval is, wordt de toets beoordeeld met het cijfer 1. Daarnaast krijg je een

schriftelijke waarschuwing op grond van de onderwijsovereenkomst. Bij herhaling kun je door de schooldirecteur geschorst of verwijderd worden van de opleiding.

- Als je tijdens de afname iets wilt vragen aan de surveillant, maak je dit rustig kenbaar (bv. hand opsteken).
- Er wordt 10 minuten voor afloop een seintje gegeven over de nog resterende tijd.
- Zonder toestemming van de beoordelaar/surveillant mag je de ruimte niet verlaten.
- Als je klaar bent, maak je dit rustig kenbaar en wacht je op het teken van de beoordelaar/surveillant om je werk in te leveren.
- Bij digitale toetsen moet je als je klaar bent je laptop of ipad dichtdoen. Als je deze toch open houdt, merken we dat aan als fraude en krijg je het cijfer 1.
- Houd er rekening mee dat je een poosje moet wachten voordat je weg mag. Je moet dan stil zijn. Neem iets te lezen of te doen mee.
- Lever je werk volgens de aanwijzingen van de beoordelaar/surveillant in. Behalve het gemaakte werk moet je ook het vragenblad en gebruikt kladpapier inleveren.
- Zet je paraaf op de presentielijst.
- Als je een klacht hebt over de informatievoorziening, de organisatie, afname of beoordeling rondom periodetoetsen of instellingsexamens, moet je dat schriftelijk doen bij de teammanager van jouw opleiding. Zie hiervoor de klachtenregeling in de studiewijzer van je opleiding.